

Szilva alany-nemes kombinációk terméshozama

The study of the yield of the rootstock and plum variety combinations

Czinege Anikó

Kertészeti Csoport, Kertészeti Tanszék, Kecskeméti Főiskola, Kertészeti Főiskolai Kar

Összefoglalás: Tanulmányomban 6 alany ('Mirobalan', 'St Julien A', 'St Julien GF655/2', 'Fereley', 'Wangenheim', 'Wawit') és 6 szilvafajta ('Čačanska leptica', 'Katinka', 'Jojo', 'Topper', 'Topfive', 'Toptaste') kombinációjának növekedését vizsgáltam. 18 kombinációt telepítettünk lesüllyesztett konténerekbe, mivel öntözési kísérlet is be lett állítva. A vizsgálatokat Közép-Magyarországon Kecskeméten, a Kecskeméti Főiskola Kertészeti Főiskolai Kar bemutató kertjében végeztem. Az oltványok homok talajba lettek ültetve, két-féle öntözést alkalmaztunk, az öntözések alkalmával az egyes fák 2 liter vizet kaptak óránként, és minden második fa 4 liter vizet kaptak ugyanezen idő alatt. Mértem a fánkenti termés tömeget és a hullott gyümölcsöt is.

Abstract: In my study I examined the vigour of the combinations of 6 rootstocks ('Mirobalan', 'St Julien A', 'St Julien GF655/2', 'Fereley', 'Wangenheim', 'Wawit') and 6 plum varieties ('Čačanska leptica', 'Katinka', 'Jojo', 'Topper', 'Topfive', 'Toptaste'). We planted 18 combinations in 60cm -deep-containers, which were sunk in the soil, as I was to carry out an irrigation study as well. The monitoring was in Mid-Hungary in Kecskemét, in the Show garden of the horticulture department of the Kecskemét College (of the Horticulture Department), where there is sandy soil and 2 sorts of irrigation were applied. Certain trees were given 2 litres of water every hour and others were given 4 litres of water at the same time. I measured the volume of the yield per tree and the amount of fallen fruits too.

Kulcsszavak: szilvafajták, alanyfajták, terméshozam, öntözés

Keywords: plum varieties, rootstocks, yield, irrigation

1. Bevezetés

Tanulmányomban a különböző szilva alany–nemes kombinációinak terméshozam alakulását kívánom bemutatni. És egyben a termesztők figyelmét felhívni arra, hogy nem mindig a hazánkban bevált mirobalan magonc adja a megoldást, annak érdekében, hogy bő termőképességük legyen a szilvafáink. A faiskoláknak is meg kellene ismerniük a különböző alany fajtákat és ezeket az alanyokat szaporítani és értékesíteni is kellene a hazai faiskolákba. Hazánkban a szilvát frissen csak kis mennyiségben fogyasztjuk, inkább az ipar számára termesztik a szilvát a termesztők. Ezzel magyarázható az alkalmazott hagyományos, rázógépes betakarításra alkalmas művelési rendszer is, amely alapvetően a mirobalan alanyt részesíti előnyben. Én úgy gondolom, hogy a szilvánál is be lehetne vezetni az intenzív művelési rendszert, melynek eleme az orsó koronaforma, a középerős vagy a gyengébb növekedési erélyű alany és a produktív fajták, természetesen az öntözőrendszert is ki kell építeni és kézi szüretet kell megvalósítani. Az ilyen ültetvényben friss fogyasztásra, export piacra alkalmas szilvát lehetne előállítani, és egy rentábilis gyümölcsöt fenntartani.

2. Irodalmi áttekintés

Az intenzitás növelése a korai és a nagyobb terméshozamokat illetve az alacsonyan lévő termőfelületeket is jelenti, mely számos előnnyel rendelkezik (Brunner, 1982), szemben a hagyományos művelési rendszerekkel. Ezek az előnyök pedig a korona könnyebb fitotechnikai munkáját, hatékonyabb növényvédelmet valamint a földön állva végezhető kézi szüretet jelentik. Soltész (1997) szerint az intenzitás előnyének számít „a termőre fordulás optimális gyorsítása, a nagy produktivitású termőfelület mielőbbi kialakítása, majd folyamatos termőegyensúlyban tartása”; valamint „a termőfelület megóvása gyümölcsszüretkor” (Soltész, 1997).

Intenzív ültetvényt bőtermő, kiváló gyümölcsminőségű fajtákkal lehet elérni (Soltész, 1997), ilyen fajták a szilvakínálóban a 'Čačanska leptotica', 'Stanley', 'Bluefre', 'President', 'Jojo', 'Katinka', és a német 'Top' sorozat (Nyéki és mtsai, 2012).

3. Anyag és módszer

Vizsgálatom során 6 szilvafajta ('Čačanska leptotica', 'Katinka', 'Jojo', 'Topper', 'Topfive', 'Toptaste') és 6 szilvaalany ('Mirobalan', 'St Julien A', 'St Julien GF655/2', 'Fereley', 'Wangenheim', 'Wavit') 18 kombinációját figyelttem meg (1. táblázat).

	'Mirobalan'	'St Julien GF655/2'	'St Julien A'	'Fereley'	'Wangenheim'	'Wavit'
'Topper'	X	X		X		
'Čačanska leptotica'	X		X			
'Jojo'	X		X			
'Katinka'	X		X			
'Topfive'	X	X		X		X
'Toptaste'	X	X	X	X	X	

1. Táblázat: Alkalmazott alany-nemes kombinációk

Mértem a törzsátmérőt, korona paramétereket és a fánkenti terméstömeget. Ezekből az adatokból számítottam ki a fánkenti átlagos terméstömeget és a fajlagos terméstömeget (g/cm^2), mely fánkenti átlagos terméstömeg a törzskeretszmet területre van levetítve.

A vizsgálatunk nem csak a különböző kombinációk terméshozam vizsgálatára terjed ki, hanem két-féle öntözést is vizsgálunk. Az 1x-es öntözés során 2 liter vizet kapnak az oltványokegy óra alatt. Míg a 2x-es öntözésű fák 4 liter vizet kapnak 1 óra alatt. Az öntözési alkalmakat az időjárás és a talajnedvesség befolyásolta. A 2014-es nyár eléggé csapadékosnak bizonyult, így öntözni nem igen kellett, és így az öntözés hatását 2014-ben nem tudtuk teljes mértékben megfigyelni.

A csapadékeloszlás a következő képen alakult 2014-ben: májusban 60-70 mm; júniusban 25-35 mm; júliusban 150mm.

4. Eredmények bemutatása

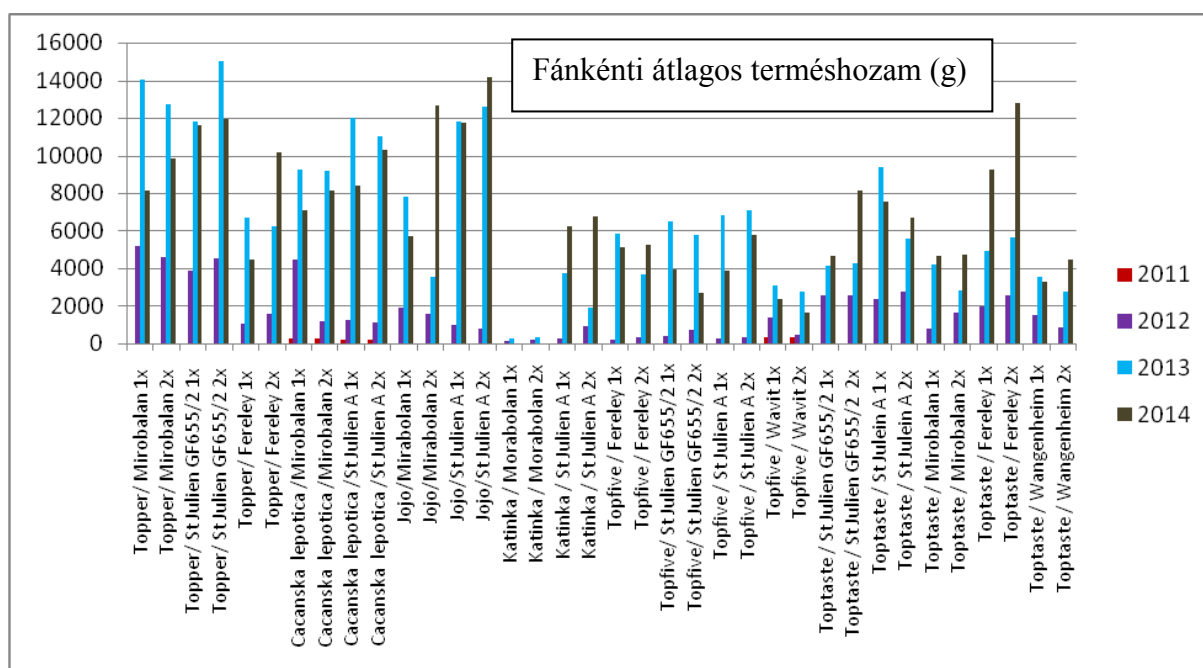
Eredményeink azt mutatják, hogy vannak fajták, mint például a 'Čačanska leptica' kombinációk és a 'Topfive'/'Wavit' már 2011-ben (a telepítést követő évben) már termést hozott (2. táblázat).

nemes/ alany; öntözés	Fánkenti átlagos terméshozamok (g)			
	2011	2012	2013	2014
Topper/ Mirobalan 1x	0	5192	14052,83	8143,833
Topper/ Mirobalan 2x	0	4584,5	12728,67	9839,333
Topper/ St Julien GF655/2 1x	0	3836,8	11826,67	11597,17
Topper/ St Julien GF655/2 2x	0	4542	15040	11955,67
Topper/ Fereley 1x	0	1060	6696,5	4460,833
Topper/ Fereley 2x	0	1575	6216,667	10160
Cacanska leptica /Mirobalan 1x	295,02	4468	9276	7085,167
Cacanska leptica /Mirobalan 2x	295,02	1173,7	9165,167	8101,667
Cacanska leptica /St Julien A 1x	169	1216,5	11990,33	8396,833
Cacanska leptica /St Julien A 2x	169	1130	10985	10300,33
Jojo/Mirabolan 1x	0	1892,3	7773,333	5682,667
Jojo/Mirabolan 2x	0	1590,5	3570,167	12628
Jojo/St Julien A 1x	0	1005,4	11815	11739,67
Jojo/St Julien A 2x	0	798,4	12560,33	14141,33
Katinka / Morabolan 1x	0	148,6	286	
Katinka / Morabolan 2x	0	185,5	335,5	
Katinka / St Julien A 1x	0	230,7	3733	6225,833
Katinka / St Julien A 2x	0	901	1874,833	6773,333
Topfive / Fereley 1x	0	226	5837,833	5119,5
Topfive / Fereley 2x	0	348,6	3666,25	5278
Topfive/ St Julien GF655/2 1x	0	365,5	6482,667	3963
Topfive/ St Julien GF655/2 2x	0	751	5801,6	2705,667
Topfive / St Julien A 1x	0	255	6823,333	3860,5
Topfive / St Julien A 2x	0	297,7	7071,667	5783,667
Topfive / Wavit 1x	303	1369,8	3107	2369,75
Topfive / Wavit 2x	303	446,4	2751	1627,333
Toptaste / St Julien GF655/2 1x		2588,8	4163,667	4647,667
Toptaste / St Julien GF655/2 2x	0	2541	4286,6	8114,667
Toptaste / St Julein A 1 x	0	2380	9346,667	7571,833
Toptaste / St Julein A 2x	0	2736,2	5562,5	6696,2
Toptaste / Mirobalan 1x	0	773,3	4225	4625,667
Toptaste / Mirobalan 2x	0	1636	2831,667	4724,5
Toptaste / Fereley 1x	0	1989,5	4892,167	9219,167
Toptaste / Fereley 2x	0	2536,5	5645	12757
Toptaste / Wangenheim 1x	0	1511,6	3513,5	3311
Toptaste / Wangenheim 2x	0	828,4	2777,5	4444,4

2. táblázat: Fánkenti átlagos terméshozam (g)

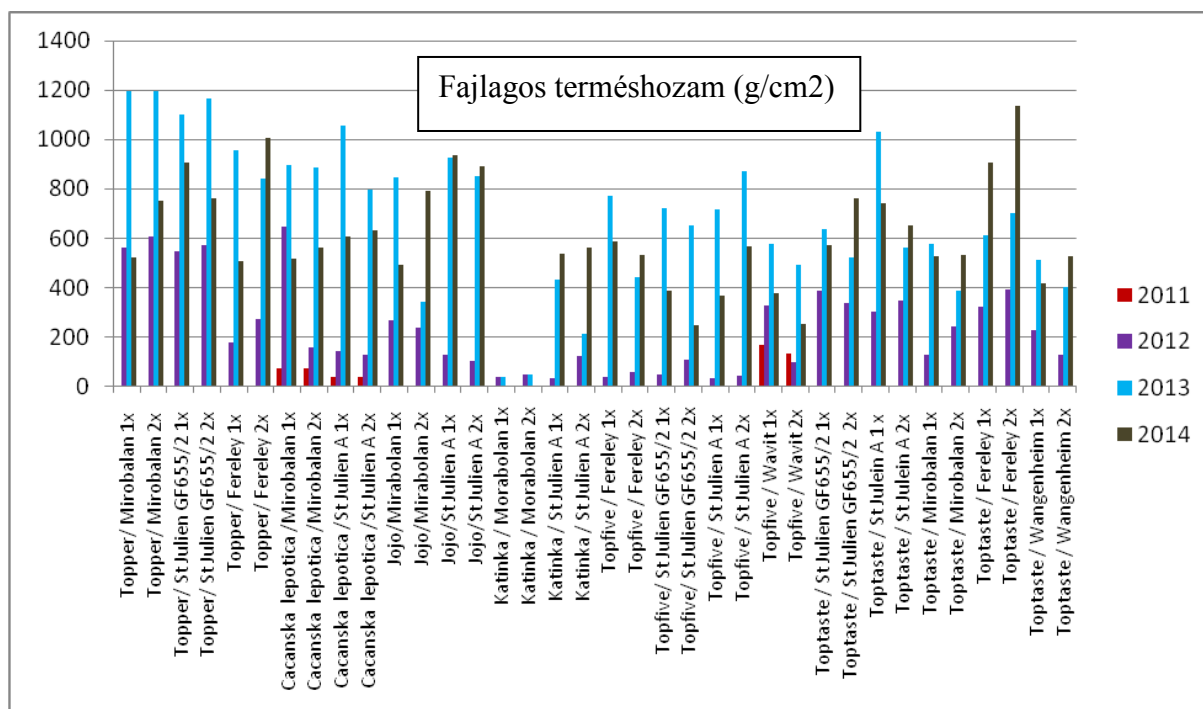
2012-ben már a 'Topper'/'Mirobalan'; és a 'Topper'/'St Julien GF655/2' kombinációk 4 kg körüli fánkenti terméshozamokat termettek. A 'Toptaste' kombinációk 2 kg –t hozott. A többi kombináció nem vagy éppen csak megmutatta termését. A 'Katinka'/'Mirabolan' későn 2014-ben fordult termőre, de szeptember elején szüretelhető, így a kiértékelésben még nem tudtam feltüntetni. A kombinációk többségénél megfigyelhető, hogy a 2013-as év nagyobb terméshozamokat mutat, mint a 2014-es (1. ábra), ami azzal indokolható, hogy a 2014 május meglehetősen hűvös volt 15-16°C átlagos középhőmérséklet volt, ami 10 és 22 °C között ingadozott és ennek hatására a kötődött termések nagymértékben lehullottak. A 'Toptaste' kombinációk viszont 2014-ben is jól teljesítettek, annak ellenére, hogy a termések jelentősen hullottak ennél a fajtánál is. 2013-ban. A 'Topper' /'Mirobalan', 'Topper' / 'St Julien GF655/2', A 'Jojo'/'St Julien A', és a 'Čačanska leptotica' kombinációk neveltek meglehetősen sok (12-14 kg) termést. A 2014-es adatok alapján a 'Jojo' /'St Julien A', 'Topper'/'Mirobalan', 'Topper' /'St Julien GF655/2' és a 'Toptaste' /'Fereley' kombinációk voltak igen produktívák (8-14 kg).

Valamennyi évben gyengén teljesítenek a 'Topfive' kombinációk, a 'Toptaste' /'Mirobalan', és a 'Toptaste' /'Wangenheim' kombinációk.

1. ábra: Fánkenti átlagos terméshozam (g)

A fajlagos terméshozam (2. ábra), azt mutatja meg, hogy egy adott kombináció mennyire vegetatív, vagy generatív jellegű, mivel a fánkenti átlagos terméstömeget elosztottuk a törzskeresztmetszet-területtel, és így megkaptuk, hogy egy négyzetcentiméternyi törzskeresztmetszetre hány g szilva jut. 2012-ben kiemelkedő volt a 'Topper' / 'Mirobalan' és a 'Topper'/'St Julien GF655/2' fajlagos terméshozama (580-600 g /cm²). 2013-ban szintén ez a két kombináció volt nagyobb értékekkel jellemezhető, (1100-1200 g /cm²). Ellenben 2014-ben ez a két kombináció gyengén teljesített, helyette a 'Toptaste'/'Fereley' kombináció volt kiemelkedő a 900-1100 g/cm²-rel. Magas érték (~900 g/cm²) olvasható le a diagramról a 'Jojo' / 'St Julien A' kombinációnál is. A magas érték inkább generatív túlsúlyra enged következtetni, míg az alacsony értékek inkább a vegetatív túlsúlyra, vagyis a fa szerkezete erősebben fejlődött, mint a terméshozam, ahogyan alakult.

2. ábra: Fajlagos terméshozam (g/cm²)

5. Következtetések

A legkorábban termőre forduló kombinációk: 'Čačanska lepatica' kombinációi és a 'Topfive'/'Wavit'. Később fordul termőre a 'Katinka'/'Mirobalan'. Bő termőképességű a 'Topper'/'Mirobalan'; 'Topper'/'St Julien GF655/2', 'Jojo'/'St Julien A', a 'Toptaste'/'Fereley', de a 'Topper'/'Fereley' már nem igazán nevel sok termést. Így nem mindegy, hogy a szilvafajtát milyen alanyon termesztjük. Amelyik alany jó az egyik nemeshez, elképzelhető hogy gyengébb produktivitást mutat a másik fajttal vagy esetleg affinitási probléma is adódhat, ami a 'Topper'/'Fereley' és a 'Toptaste'/'Wangenheim' kombinációknál figyelhetünk meg. Az affinitási probléma megjelenhet túlzott mértékű növekedésmérséklésben, lombsárgulásban, gyengébb terméshozamban, korábbi lombhullásban.

Irodalomjegyzék

- Brunner, T.: Törpegyümölcsfa-nevelés Mezőgazdasági Kiadó (1982)
 Nyéki J; Szabó Z; Soltész M. Minőségi szilvatermesztés. Debreceni Egyetem – AGTC (2012)
 Soltész, M.: Integrált gyümölcsstermesztés. Mezőgazda Kiadó (1997)

Szerző

Czinege Anikó: Kertészeti Csoport, Kecskeméti Főiskola, Kertészeti Főiskolai Kar, 6000 Kecskemét, Erdei F. tér 1.-3. Magyarország. E-mail.:czinege.aniko@kfk.krefo.hu
 A dolgozat elkészülését az alábbi pályázatok támogatták: TECH_08-A3/2-2008-0373, OM 00264/2008, OM 00272/2008 pályázat